

{فرهنگی}

در گفت‌وگو با باقر ساروخانی استاد ارتباطات مطرح شد

رازهای یک مصاحبه علمی موفق؛ جلسات مصاحبه علمی نباید سفارش پذیر باشند

باقر ساروخانی

مریم سلیمی
باقر ساروخانی پدر جامعه شناسی ارتباطات و دارنده نشان عالی دانش از دانشگاه تهران و از سرآمدان آموزشی و اساتید نمونه این دانشگاه است. او علاوه بر داشتن آثار علمی، کتابها و مقالات متعدد به زبان‌های انگلیسی، فرانسوی و فارسی، دارای سابقه‌ای درخشان در امر آموزش و پژوهش است. وی که از فارغ التحصیلان دانشگاه سوربن فرانسه با رتبه بسیار عالی بوده، استاد پیشکسوت دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران و از بنیانگذاران و منقدمین رشته جامعه‌شناسی ارتباطات در ایران است.

سالمهاست این استاد برجسته علاوه بر تدریس، در جلسات مصاحبه با دانشجویان دکتری، اساتید هیأت علمی دانشگاه در دو حوزه جذب و ارتقا و... صور موثر و تعیین کننده داشته و کوله باری از تجارب از مصاحبه های علمی و پژوهشی با خود به همراه دارد.

با این استاد برجسته که نگارش کتابی با عنوان «نقش و جایگاه گفت و گو در ارتباطات انسانی با تاکید بر مصاحبه های علمی» را در دست تألیف دارد و تاکنون ۲۱۷ بیماری مصاحبه را شناسایی و احصا کرده، به گفت و گو می‌نشینیم، حاصل آن را در خبر آنلاین می‌خوانید.

حفظ سلامت مصاحبه، از مهمترین الزامات جلسات مصاحبه

❖ **استاد با توجه به تجارب ارزشمند خود در حوزه مصاحبه با اعضای هیأت علمی دانشگاه و اساتید هیأت علمی دانشگاه در دو حوزه جذب و ارتقا و... اینگونه جلسات باید دارای چه الزامات و مایدها و نیایدهایی باشند؟**

یکی از مهمترین نکات مهم در خصوص برگزاری جلسات مصاحبه، حفظ سلامت مصاحبه و مدیریت عوامل موثر بر آن است. در جلسه ای که سلامت آن به هر دلیلی حفظ نشود، از بعد علمی فاقد ارزش بوده و مانع از احقاق حقوق افراد مصاحبه شونده و عدم کسب نتیجه مطلوب خواهد شد.جلسه مصاحبه باید عاری از هرگونه سوگیری برگزار شده و با رعایت اعتدال و عدالت توأم باشد. همچنین نیاز است تا برای انجام مصاحبه و فرآیندهای آن به درستی برنامه ریزی شده و افراد معتبر، مرتبط، متناسب و مناسب با جلسه مصاحبه انتخاب شوند. انتخاب درست افراد، سبب ایجاد حس اعتماد، شایستگی، پذیرش و اطمینان به مصاحبه کننده از سوی مصاحبه شونده می‌شود. در غیر این صورت، عکس این حس در مصاحبه شونده شکل می‌گیرد. نباید سطح و تراز جلسه طوری باشد که فرد مصاحبه شونده، آن جلسه و ترازش را نازل حس کند.از دیگر الزامات، مهیا کردن فضای مناسب و در شأن برای انجام مصاحبه (امکانات و...) است. باید جلسه از نظم لازم برخوردار بوده و شروع و پایان آن مبتنی بر برنامه باشد. زمان بندی دقیق برای مصاحبه‌ها و توزیع زمانی مناسب بین مصاحبه کنندگان از دیگر بایدهاست. نباید چنین باشد که یک استاد برای طرح سوالات خود ۱۰ دقیقه زمان داشته باشد و دیگری مثلاً ۲ دقیقه. اولویت دادن به شایستگی و توانمندیهای افراد مصاحبه شونده باید ارجح بر هر چیز دیگری باشد. هرگز نباید جلسات علمی، سفارش پذیر باشد و حرف اول و آخر را باید علم و معیارهای علمی بزند.

حتماً لازم است تا از قبل شروع مصاحبه، فرمها، چارچوبها، معیارها و شاخصهایی برای ارزیابی افراد مصاحبه شونده تهیه و بر همین اساس نیز جلسه پیش رود تا در نهایت ارزیابی‌ها به درستی صورت گیرد.
حتما ارزیابی‌ها در طول و پایان هر مصاحبه ای انجام شود و از اعتماد کردن به حافظه فردی حذر شود چراکه برای هر مصاحبه شونده‌ای، ارزیابی مربوطه نیاز است. باید تا حد ممکن ، مصاحبه شونده هزینه اضطراب نپردازد به طوری که فضایی توأم با آرامش برای مصاحبه شونده فراهم شود و این حس با لبخند، احوال پرسى و... به وی منتقل شود. به یادمان باشیم که برای هر فردی که بر روی صندلی مصاحبه می‌نشیند، آن روز روز سرنوشت سازی است. درک شرایط مصاحبه شونده، ایجاد می‌کند تا شروع جلسه با لبخند و پایان جلسه با امید بخشی باشد. در طول مصاحبه نیز نیاز است تا احساس ارزشمندی در فرد مصاحبه شونده ایجاد و تقویت شود.

سوالات باید مناسب، متناسب و هدفمند طرح و پرسیده شوند

❖ **در خصوص طرح سوال، نوع و نحوه طرح آن چه توصیه‌ای دارید؟**
به اعتقاد من، نیاز است تا سوالاتی مناسب و متناسب با هدف مصاحبه و سطح و فضای جلسه طرح شود. از طرح سوالات کلی، کلیشه‌ای و پرت پرهیز شود. مصاحبه کنندگانی که در حیطه های تخصصی مطالعات خاص و عمیق دارند نباید انتظار داشته باشند که یک دانشجو یا یک استاد دانشگاه نیز به همان اندازه در آن حوزه مطلع باشد. مثلا کسی در حوزه های ادبی بر زندگی یک شاعر یا نویسنده عمیق شده نباید انتظار داشته باشد تا یک دانشجو از دریچه مثلا ارتباطی، زندگی آن شاعر را بتواند تحلیل کند یا ریزترین سوالات را مرتبط با وی پاسخ دهد. من معمولا بر خود مصاحبه شونده و فعالیت‌های علمی و پژوهشی اش متمرکز می‌شوم. مثلا از او می‌پرسم چرا پایان نامه ات را با این روش کار کردی و با روش دیگری آن را انجام ندادی و... .

این سوال، سوال مرتبطی است ولی سوال قبلی یک سوال پرت است و ممکن است از بضاعت یک مصاحبه شونده خارج باشد.

نحوه طرح سوالات نیز مهم هستند، به طوری که نیاز است سوالات با لحن و ادبیات محترمانه و در چارچوب و وزن یک فضای علمی طرح شوند.

از دیگر سوالاتی که ممکن است در یک جلسه جذب یا ارتقای عضو هیأت علمی دانشگاه یا استاد دانشگاه سوال کنیم، در موقعیت قراردادن فرد در محیط های آموزشی و نحوه مواجهه وی با آن است. از او اینگونه موارد را می‌پرسم: نحوه انگیزه بخشی، چگونگی مواجهه با دانشجوی دارای نظرات مخالف، نحوه جلب توجه و برانگیختن انگیزه و تفکر در دانشجو و نیز ترتیب به مشارکت، مواجهه با دانشجویان منتقل، خواب آلود و... . در کلاس آنهم بدون تخریب شخصیت وی و حفظ شان دانشجو، نوع دانشی که در کلاس عرضه می‌شود: عادی و قابل دسترس، تئوری و نظریات، دانش و منش و... نحوه ایجاد و تقویت تفکر انتقادی، چگونگی ارزیابی دانشجویان (حضور و غیاب، مشارکت و...)، توجه به شیوه‌ها و ابزارهای و تکنیکهای تدریس، توجه به روشهای تولیدات علمی، توجه به رزومه کاری و علمی و مبنا قراردادن تولیدات علمی

گفت‌وگو با بازیگری که اینفلوئنسر اینستاگرام هم هست

مجتبی شفیعی: اگر فیلترینگ را بردارند، یک دستاورد محسوب می‌شود

این دوستان نمی‌خورد. به تازگی هم سر برنامه‌ای بودم که تماس گرفتند و گفتند فعلا کار نکنم.

❖ **تابه‌حال برایتان اتفاق افتاده که در جمع دوستان، خانواده و اطرافیانتان به شما بگویند که سراغ شغل نان و آبدارتری بروید، شغلی که بیمه شوید؟**

بله این‌طور که بوده و این‌ها مراحلی است که همه سپری کرده‌اند، اما نهایتش این است که فرد باید به خودش ایمان داشته باشد. آن زمان که به این حرف‌ها را می‌شنیدم، نوجوان بودم و هنوز به یادم است که بعضی شده بودم و می‌گفتم: «یک روزی من راه می‌روم و شما به من افتخار خواهید کرد.» امروز راه افتاده‌ام، اما این که آن‌ها افتخار می‌کنند یا نه را نمی‌دانم. همیشه تلاشم بر این بوده که آدم خوبی باشم و کار خوب تولید کنم، چه در تئاتر، چه در پلتفرم و یا هرجاهی دیگر کار کردم که حال مردم را خوب کنم.

❖ **درآمد میلیاردری بلاگرها چقدر صحت دارد؟**

درآمد‌ها باهم فرق دارد. ممکن است ببینید که یک نفر بلاگر آشپزی یا روزمرگی است که درآمدش زیاد است و تولید محتوایش هم زیاد است و گوشی از دست این بلاگرها نمی‌افتد و به نظر در اسارت عجیبی هستند، اما در آمدشان هم خیلی خیلی زیادتر از ما است. برای ما هزینه‌ها خصوصا در حال حاضر خیلی زیاد شده است. ساده ساختن هم دیگر قانع‌کننده نیست و مدام می‌خواهم به سمت ایده‌آل‌تر بروم و این‌ها همه مستلزم هزینه‌های زیاد است. علاوه بر آن می‌خواهم کنار این کار بیزنس‌های دیگری را فعال کنم که دیگران هم کار کنند و درآمد داشته باشند، که آن هم هزینه‌هایی دارد. در مجموع که نگاه کنیم، می‌بینیم که باکارهای دیگر فرق چندانی ندارد، اما درمجموع راضی هستیم. دانشم فکر می‌کردم، تلفنی که به من برای آن برنامه شد که و کارم را متوقف کرد، درحالی‌که من روی پولش حساب کرده‌بودم، اگر من اینستاگرام و درآمد جداگانه دیگری نداشتم و بچه کاملا خلتی بودم و فقط در پلتفرم‌های داخلی کار می‌کردم و قرار بود فقط به این شکل اجاره و شهری به مدرسه و دانشگاه بچهام را از آن راه تامین کنم، چه قدر تلفن می‌توانست برایم ناامید کننده و مأیوس کننده باشد، اما حالا می‌گویم ایرادی ندارد، فعالیتم را

همچون کتاب، مقاله و... ، معلم بودن و میزان عشق و علاقه به این کار، میزان تسلط و اشرافیت به حوزه و میزان متمرکز عمل کردن در حوزه تدریس توجه به پویایی و همگامی با تحولات و منابع به روز مورد استفاده و... .
در کنار این مواردی تلاش می‌کنم تا در جریان مصاحبه به اینگونه نکات هم توجه داشته باشم: زبان بدن، نحوه پوشش و ظاهر فرد، لحن، شفافیت، رسایی بیان و... مصاحبه شونده.

❖ **کسانی که بخواهند نکات بیشتری در خصوص جلسات مصاحبه از سطح شخصی تا علمی و دانشگاهی بدانند چه منبعی را معرفی می‌کنید؟**

من کتابی با همکاری شما در دست تألیف دارم با عنوان نقش و جایگاه گفت و گو در ارتباطات انسانی با تاکید بر مصاحبه های علمی که تاکنون ۲۱۷ بیماری در این ارتباط احصاء شده و این بررسی همچنان ادامه دارد. در این کتاب بسیاری نکات از زاویه های مختلف بررسی شده از بحث زمان و موقعیت و شرایط در مصاحبه یا عوامل مزاحم و... . من یقین دارم این کتاب برای هر فردی در هر جایگاه و فعالیتی می‌تواند مفید باشد. بنا است این کتاب به زودی به اتمام رسیده و منتشر شود.

❖ **استاد لطفاً از الزامات مصاحبه علمی و پژوهشی بفرمایید.**

سه شنبه ۱۳ شهریور ۱۴۰۳

جیب یک عده خیلی پر شد و پولدار شدند و از فیلترینگ پول درآوردند. من هم همیشه می‌گویم، اگر روزی فیلترینگ برداشته شود، یا واقعا قرار است امام زمان ظهور کند یا ایران ماسک استرالینک را فعال کرده‌است. اگر کسی دغدغه این مردم را چه به لحاظ فرهنگی یا مذهبی دارد و می‌خواهد مشکلی را از سر راه مردم بردارد، این مسیرش نیست.

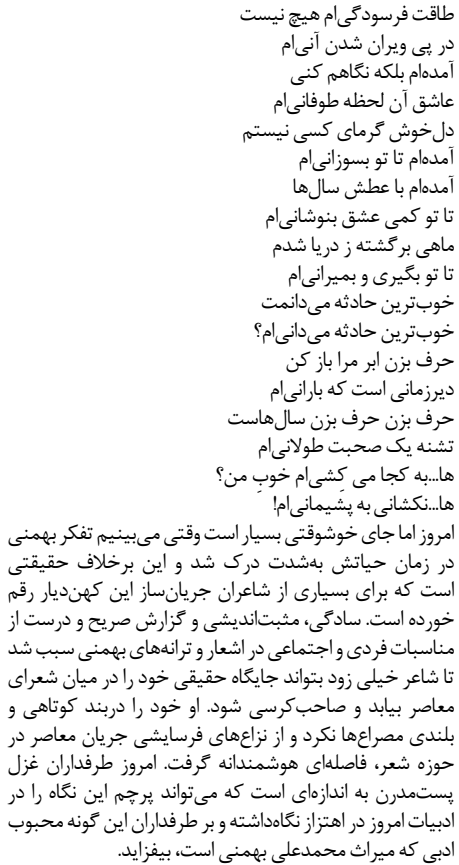
❖ **به عنوان هنرمند کشور، توقعتان از وزیر آتی فرهنگ کشور چیست؟**

من هیچ توقعی ندارم. این بی‌توقعی من از ناامیدی می‌آید. توقع من این است که کاری نکنند، نه فقط وزیر ارشاد، بلکه از سایر مسئولین هم همین توقع را داریم که مثلا قیمت دلار هر چه هست، همین بماند و اصلا نمی‌خواهیم تلاش کنند پایین بیاید. ما نثبات می‌خواهیم.

❖ **از وزیر ارتباطات چه توقعی دارید؟**

سرعت اینترنت را درست کنند و البته جالب است که اگر فیلترینگ را بردارند، یک دستاورد محسوب می‌شود.

محمدعلی بهمنی؛ شاعری که پای غزل پست‌مدرن ایستاد

ساده از رئالیسم‌های اجتماعی بود. او برای چنین چارچوبی، خود در محصور قیدها و صفت‌ها نکرد. زواند را از شعرش گرفت و مستقیماً، هسته مرکزی سوزه‌اش را مورد پردازش قرار داد. اینجا برای از تو نوشتن هوا کم است دنیا برای از تو نوشتن مرا کم است اکسیر من نه این که مرا شعر تازه نیست من از تو می‌نویسم و این کیمیا کم است سرشام از خیال ولی این کفایت نیست در شعر من حقیقت یک ماجرا کم است تا این غزل شبیه غزل‌های من شود چیزی شبیه عطر حضور شما کم است گاهی ترا کنار خود احساس می‌کنم اما جقدر دل خوشی خواب‌ها کم است خون هر آن غزل که نگفتم به پای توست آیا هنوز آمدنت را بها کم است

همین صنعت، در ترانه‌های بهمنی، شکل صریح‌تری پیدا می‌کند و چون برآمده از حقیقت‌های روز جامعه است، خیلی زود به دل مخاطب می‌نشیند. البته در این هنرنمایی، یک عنصر مهم دیگر نیز به چشم می‌خورد و آن اینکه عمده اشعار و ترانه‌های بهمنی، از زبان اول شخص مطرح می‌شود و شاعر آگاهانه از آن فضای پندگونه و روایت سوم‌شخص پرهیز می‌کند به همین دلیل این‌همانی شگرفی میان اتمسفر عموماً عاشقانه شاعر با مخاطب‌اش ایجاد شده و ارتباطی ساده و فراگیر میان فجوی آن غزل و ترانه با خواننده‌اش به وجود می‌آید.

ساده بگم دهاتی‌ام اهل همین نزدیکیا همسایه روشنی و هم‌خونه تاریکیا ساده بگم ساده بگم بوی علف میده تنم هنوز همون دهاتی‌ام

بخش فرهنگی – «محمدعلی بهمنی» اتفاق بزرگی را در سپهر ادبی کشور رقم زد؛ حلقه واسط منعطف و خیرخواهانه‌ای برای انتقال فرایند کلاسیک و مدرن غزل به دوره پست‌مدرن داشت و به همه ارکان این گونه شعری وفادار بود اما بر سر غزل پست‌مدرن، حمیت و غیرتی داشت تا بتواند سنگ‌بنای هنر تخصصی خود را در میان دوستداران وافر این گونه نکتز دهد.

به گزارش خبرنگار فرهنگی ایرنا، ساعت ادبی کشور، یکی از تاثیرگذارترین چهره‌های خود را از دست داد. چهره‌ای که توانست ضمن واسطه شدن میان انگاره‌های غزل دیروز و امروز، وجوه فنی این بداعت را ارتقا داده و آن را با ارزش‌افزوده‌های همراه کند که محک و خوانایی آن برای نسل‌های امروزی از لذت فراوانی برخوردار است. سادگی، مثبت‌اندیشی و گزارشی صریح و درست‌از‌مناسبات فردی و اجتماعی در اشعار و ترانه‌های بهمنی سبب شد تا شاعر خیلی زود بتواند جایگاه حقیقی خود را در

^[1] بهمنی باقر ساروخانی پدر جامعه شناسی ارتباطات و دارنده نشان عالی دانش از دانشگاه تهران و از سرآمدان آموزشی و اساتید نمونه این دانشگاه است

^[2] بهمنی باقر ساروخانی پدر جامعه شناسی ارتباطات و دارنده نشان عالی دانش از دانشگاه تهران و از سرآمدان آموزشی و اساتید نمونه این دانشگاه است